Model gedragscode voor vrijwilligers in het kader van werken aan een veilige gemeente
najaar 2022

Vooraf
Een gedragscode wordt ingesteld door een kerkenraad/de leiding van een kerkplek als onderdeel van preventiebeleid rond 'veilige gemeente'. Wanneer een gemeente of een groep binnen de gemeente of kerkplek, bijvoorbeeld het jeugdwerk, omgangsregels met elkaar wil afspreken, staat het hun vrij dit aanvullend op de gedragscode te doen.[1]

Gedragscode
De Protestantse Kerk in Nederland wil een veilige kerk zijn, een plaats waar mensen in vrijheid en vertrouwen samenkomen om hun geloof gestalte te geven.
Als Protestantse gemeente te Rutten onderschrijven wij dit en daarom gebruiken wij onderstaande gedragscode voor vrijwilligers.

Voor een veilige gemeente zijn we samen verantwoordelijk. Met elkaar spreken we daarom deze gedragscode af. Voor iedereen binnen en buiten onze eigen gemeenschap zijn we hierop aanspreekbaar.

Deze gedragscode is opgesteld ter bescherming van alle leden van de kerk en dus ook ter bescherming van de vrijwilligers zelf.

Deze gedragscode geldt voor alle vrijwilligers op elk terrein van het kerkenwerk.

Deze gedragscode wordt bij de benoeming of aanstelling aan de vrijwilliger overhandigd en met haar/hem besproken. De vrijwilliger wordt tevens geïnformeerd over het beleid veilige gemeente.[2]
De vrijwilliger verklaart zich door de acceptatie van de taak c.q. functie akkoord met de inhoud van de gedragscode vrijwilligers en het beleid veilige gemeente.[3]

---

[1] Hiervoor is op dit moment geen model vanuit de landelijke kerk beschikbaar. In een gedragscode staat wat de kerkenraad verwacht van iedereen voor wie de gedragscode geldt. Een gedragscode is een document dat elke vrijwilliger bij de start van hun werk moet kennen. Het verschil met omgangsregels is dat een gedragscode een vaste set regels is voor iemand die verantwoordelijkheid draagt voor anderen. Omgangsregels zijn afspraken in een groep over hoe je met elkaar omgaat. Deze afspraken maak je met elkaar en je houdt elkaar eraan. Het samen opstellen van omgangsregels helpt de groepsleden om zich bewust te worden van de verantwoordelijkheid naar elkaar en hoe je respectvol omgaat met elkaar. Er zijn overeenkomsten tussen een gedragscode en omgangsregels. Misschien zijn de teksten zelfs aan elkaar gelijk. Voor beide geldt dat wanneer deze worden overschreden, degene die zich er niet aan houdt hierop wordt aangesproken.
[2] In dit model gaat we ervan uit dat een kerkenraad preventiebeleid heeft opgesteld rond veilige gemeente.
[3] De gedragscode vrijwilligers hoeft niet te worden ondertekend. Het is belangrijk om de gedragscode en het beleid met elkaar te (blijven) bespreken om zo te werken aan bewustwording.

1. Veilige omgeving
We werken samen aan een omgeving en een sfeer waarbinnen iedereen zich veilig en gerespecteerd voelt en vrijuit het geloof kan beleven.

2. Respect
We respecteren elkaar en anderen. We benaderen de ander niet op een manier die haar of hem in waardigheid en integriteit aantast. Dit geldt in het bijzonder voor minderjarigen en andere kwetsbaren. Extra zorgvuldig zijn we bij pastorale en diaconale contacten, omdat we weten dat machtsverschillen hier een rol kunnen spelen.

3. Geheimhouding
We gaan zorgvuldig om met vertrouwelijke (waaronder persoonlijke) informatie of gegevens van anderen, waaronder alles waarop onze geheimhoudingsplicht betrekking heeft.

4. Persoonlijke integriteit
We respecteren de rechten van de ander. We berokkenen de ander geen schade. We gebruiken geen fysiek of mentaal geweld.

5. Lichamelijke integriteit
We respecteren elkaars lichamelijke integriteit. We zijn terughoudend in fysiek contact.

6. Privacy
We respecteren de privacy van de ander.

7. Taalgebruik
Ons taalgebruik is respectvol. We stellen geen ongepaste vragen en maken geen ongewenste (seksueel getinte) opmerkingen over het persoonlijk leven of uiterlijk van de ander.
We praten met respect over de ander, ook via de sociale media. Ook wanneer de ander niet aanwezig is. We roddelen niet en maken geen beschadigende grappen of opmerkingen over anderen.

8. Financiële belangen
We vermijden elke vorm van belangenverstrengeling, in het bijzonder op financieel terrein. Met giften gaan we zorgvuldig om, zowel bij het aannemen als bij het doorgeven.

9. Seksueel misbruik
We volgen in geval van (seksueel) misbruik door vrijwilligers of beroepskrachten, of bij vermoedens daarvan, het *Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met (seksueel) misbruik in pastorale en gezagsrelaties*. Onder seksueel misbruik wordt verstaan: iedere vorm van grensoverschrijdend gedrag, misbruik van macht of vertrouwen, waarbij een machtsverschil of een afhankelijkheidsrelatie bestaat tussen de benadeelde en de beschuldigde, waarbij de beschuldigde een vrijwilliger of beroepskracht binnen de Protestantse Kerk in Nederland is. Alle seksuele handelingen, contacten en relaties tussen

een vrijwilliger en een minderjarige zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik.[4]

10. Een cultuur van openheid

We zetten ons in om samen te werken aan een cultuur van openheid. Dat draagt bij aan de gemeente als een veilige omgeving. We zijn alert en spreken elkaar aan wanneer we signalen opvangen of situaties van ongewenst gedrag meemaken.
Wanneer we aarzelen over de aanvaardbaarheid van gedrag van onszelf of een ander, kunnen we contact zoeken met een van de vertrouwenspersonen.[5]

[4] De definitie van misbruik van een pastorale relatie of gezagsrelatie staat beschreven in Generale Regeling 11. Kerkelijke rechtspraak, artikel 17 lid 1 van de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland.

[5] We gaan er in deze gedragscode vanuit dat er (gemeente)vertrouwenspersonen door de kerkenraad aangesteld zijn in het kader van preventiebeleid veilige gemeente.